ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1, 10)

Περίοδος Δ΄- Ἔτος ΙΗ΄ Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 762	Γ΄ Χαιρετισμοί 16 Μαρτίου 2001	Συντάκτης † ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Δέντρο

«Χαῖρε, δένδρον ἀγλαόκαρπον...»
(Ἀκάθ. Ν3)

ΑΠΟΨΕ, ἀγαπητοί μου, εἶνε ἡ τρίτη στάσις τῶν Χαιρετισμῶν, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ 6 στροφὲς ἢ οἴκους καὶ περιέχει 36 *«χαῖρε»*.

Ὁ ἐμπνευσμένος ποιητὴς τοῦ Ἀκαθίστου μεταχειρίζεται γλῶσσα μεταφορικὴ καὶ ἀλληγορική. Τί θὰ πῇ αὐτό; Ἕνας κοινὸς ἄνθρωπος βλέπει τὰ φαινόμενα τῆς φύσεως, τὸν ἥλιο τὰ ἄστρα τὴ σελήνη τὰ δέντρα τὰ ζῷα..., καὶ τίποτε παραπάνω. Ἐνῷ ὁ ἄλλος, ποὺ ἔχει φαντασία καὶ οἶστρο ποιητικό, τὰ βλέπει ὅλα αὐτὰ μὲ μάτι διαφορετικό. Εἶνε αὐτὸ ποὺ εἶπε ὁ Χριστός· «μάτια ἔχετε, κι ὅμως δὲν βλέπετε» (βλ. Μᾶρκ. 8,18). Ὁ Χριστιανὸς εἶνε ἕνας ποιητής· βλέπει τὰ πράγματα διαφορετικά. Πίσω ἀπ' ὅλα αὐτὰ ὑπάρχουν ἀλήθειες αἰώνιες. Ὅλα εἶνε τύποι, εἰκόνες καὶ παραδείγματα ὑψηλῶν ἐννοιῶν.

Ἀπόψε θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἑρμηνεύσω ἕνα ἀπὸ τὰ *«χαῖρε»* ποὺ ἀκούσατε.

«Χαῖρε, δένδρον ἀγλαόκαρπον, ἐξ οὗ τρέφονται πιστοί» (Ἀκάθ. Ν3). Τὸ παράδειγμά του ὁ ποιητής, στὴ διδασκαλία, τὸ παίρνει ἀπὸ ἕνα δέντρο.

* * *

Τί εἶνε **τὸ δέντρο;** Ὑπάρχουν περιοχὲς ποὺ δὲν ὑπάρχουν δέντρα καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κατοικήσῃ ἄνθρωπος, ὅπως εἶνε ἡ Σαχάρα. Ἀλλοῦ ὑπάρχουν δέντρα, ὡραῖα δάση, κ' ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ἀναπνέουν τὸ ὑγιεινὸ ὀξυγόνο.

Τὸ δέντρο εἶνε ὁρατὸ καὶ ἀόρατο. Ἕνα μέρος τοῦ δέντρου, ὁ κορμὸς τὰ κλαδιὰ τὰ φύλλα τὰ ἄνθη οἱ καρποί, αὐτὰ φαίνονται. Ὑπάρχει ὅμως καὶ μέρος ποὺ δὲν φαίνεται, κι αὐτὸ εἶνε ἡ ῥίζα. Ποιό ἀπὸ τὰ δυὸ εἶνε τὸ σπουδαιότερο; Αὐτὸ ποὺ δὲν φαίνεται, ἡ ῥίζα. Ἡ ῥίζα ἀντλεῖ νερὸ μέσα ἀπὸ τὰ σπλάχνα τῆς γῆς.

Ἐδῶ εἶνε τὸ μυστήριο, ποὺ ἐθαύμασε ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος. Ὅλες οἱ ῥίζες τῶν δέντρων ῥουφοῦν νερό· καὶ ἡ ἐλιὰ καὶ τὸ ἀμπέλι καὶ ἡ ἀμυγδαλιὰ καὶ ἡ πορτοκαλιὰ καὶ ἡ λεμονιά. Πῶς τὸ νερὸ στὴν ἐλιὰ γίνεται λάδι, στὸ ἀμπέλι γίνεται κρασί, στὴν ἀμυγδαλιὰ ἀμύγδαλο, καὶ πῶς τὸ νερὸ στὴν ἀχλαδιὰ γίνεται ἀχλάδι, στὴ μηλιὰ μῆλο, στὴν πορτοκαλιὰ πορτοκάλι; Πῶς; Μυστήριο! Οἱ ἐπιστήμονες δὲν μποροῦν νὰ τὸ ἑρμηνεύσουν. Εἶνε μεγάλο ἐπιχείρημα αὐτὸ ἐναντίον τῆς ἀπιστίας. Ὅλη ἡ ἐπιστήμη νὰ μαζευτῇ, μιὰ ῥίζα δὲν κάνει. Θεέ μου Θεέ μου! πῶς ὑπάρχουν ἄπιστοι;

Ἡ ῥίζα εἶνε μιὰ ἀντλία, ἕνα τέλειο ὑδραυλικὸ σύστημα. Παραπονοῦνται διάφορες πόλεις, ὅτι δὲν ἔχουν νερό. Ἐδῶ ὅμως στὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ τί βλέπουμε; Μιὰ ἀντλία φέρνει τὸ νερὸ μέχρι τὴν κορυφή· δὲν ἀφήνει οὔτε ἕνα φύλλο ἀπότιστο. Ἄντε νὰ τὸ ἐξηγήσῃς κι αὐτὸ τὸ μυστήριο. Ποιός ἔφτειαξε αὐτὴ τὴν ἀντλία, ποὺ λειτουργεῖ θαυμάσια; Αὐτὰ εἶνε τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ στὴ φύσι. *«Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασίων σου»*!

Δέντρα ὅμως ὑπάρχουν μόνο στὴ γῆ. Στὸ φεγγάρι οὔτε φύλλο! Ὀξυγόνο δὲν ὑπάρχει. Γι' αὐτὸ βλέπετε οἱ ἀστροναῦτες εἶνε ἐφοδιασμένοι μὲ μπουκάλες, γιὰ ν' ἀναπνέουν. Ἐδῶ στὴ γῆ ζῇς, ἀχάριστε ἄνθρωπε, στὸν ὡραῖο αὐτὸ κόσμο, καὶ δὲν ὑψώνεις τὰ μάτια σου στὸν οὐρανό; Τὴν ὥρα ποὺ τρῶς τὸ ἀχλάδι, τὸ μῆλο, τὰ πάντα, ἕνα εὐχαριστῶ δὲν λές! Δωρεὲς τοῦ Θεοῦ εἶνε ὅλα. Ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἀχάριστος.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ αὐτὸ τὸ δέντρο, ποὺ βλέπουμε, ὑπάρχει κ' ἕνα ἄλλο δέντρο. Ποιό; **Ὁ ἄνθρωπος!** Δὲν τὸ λέω ἐγώ· τὸ εἶπε ὁ Πλάτων, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε δέντρο· ὄχι γήινο, ἀλλὰ

οὐράνιο δέντρο. Καὶ ὅπως τὸ δέντρο ἔχει ρίζες, ἔτσι καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔχει ρίζες. Ποιές εἶνε αὐτές; Εἶνε ὁ ἀόρατος πνευματικὸς κόσμος, οἱ ψυχὲς καὶ οἱ ἄγγελοι· εἶνε ὁ Θεός. Καὶ ὅπως, ἅμα κόψῃς τὴ ρίζα, τὸ δέντρο ξηραίνεται, ἔτσι καὶ ἅμα κόψουμε τὴ ρίζα, ποὺ εἶνε ὁ Θεός, δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Κιτρινίζει, πέφτουν τὰ φύλλα, μαραίνεται ὁ πολιτισμός, ἐκφυλίζεται ὁ ἄνθρωπος, καταστρέφεται ἡ ἀνθρωπότης. Καὶ ὅπως τὸ δέντρο παράγει ἄνθη καὶ καρπούς, κατὰ παρόμοιο τρόπο καὶ ὁ ἄνθρωπος. «*Ἐκ τοῦ καρποῦ*», εἶπε ὁ Κύριος, «*τὸ δένδρον γινώσκεται*» (Ματθ. 12,33). Ἡ μηλιὰ κάνει μῆλα, ἡ ἀχλαδιὰ ἀχλάδια, ἡ λεμονιὰ λεμόνια, ἡ πορτοκαλιὰ πορτοκάλια. Κ' ἐσὺ ὁ ἄνθρωπος; Δέντρο εἶσαι· δός μου τοὺς καρπούς. Μήπως εἶσαι δέντρο ἄκαρπο; Ὤ, τότε ἀκούω μιὰ φωνή. Εἶνε τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Τί λέει; Φωτιὰ καὶ τσεκούρι! Ὅταν, λέει, δὲν κάνῃς τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, θὰ κάνῃς τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου· τότε εἶσαι δέντρο ποὺ δὲν κάνει καλοὺς καρποῦς, καὶ «*πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται*» (Ματθ. 3,10).

Ἄκαρπος εἶνε σήμερα ἡ ἀνθρωπότης. Δὲν ἔχει τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, τοὺς καρποὺς τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἀνοῖξτε τὴν ἁγία Γραφὴ καὶ διαβάστε τὴν πρὸς Γαλάτας Ἐπιστολή. Ἐκεῖ λέει, ὅτι «*οἱ καρποὶ τοῦ Πνεύματος*» εἶνε ἡ ἀγάπη, ἡ χαρά, ἡ εἰρήνη, ἡ μακροθυμία, ἡ χρηστότης, ἡ ἀγαθωσύνη, ἡ πίστις, ἡ πραότης, ἡ ἐγκράτεια (Γαλ. 5,22). Καρποφόρα δέντρα εἶνε **οἱ ἅγιοι**, οἱ ἀσκηταί, οἱ ὁμολογηταί, οἱ μάρτυρες· δέντρα «*πεφυτευμένα παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων*» (Ψαλμ. 1,3).

Ἀλλὰ τὸ ὡραιότερο δέντρο, «*δένδρον ἀγλαόκαρπον*» ὅπως ἀκούσαμε σήμερα, εἶνε **ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος**. Εἶνε γεμάτη καρπούς, πλήρης χαρίτων. Τί νὰ ποῦμε γιὰ τὴν ταπείνωσί της, γιὰ τὴν ὑπακοή της, γιὰ τὴν ἐργατικότητά της, γιὰ τὴν ἀφοσίωσί της στὸ Θεό, γιὰ τὴν παρθενία της! Ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος εἶνε δέντρο χωρὶς ξεράδια, ἐνῶ καὶ ὁ πιὸ ἅγιος ἔχει τὰ ξεράδια του. Καὶ γιὰ τὰ ξεράδια εἶνε τὸ κλαδευτήρι· μ' αὐτὸ ὁ γεωργὸς καθαρίζει τὸ δέντρο. Ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος λοιπὸν δὲν εἶχε ξεράδια. Εἶνε ἁγία, ὑπεραγία. Εἶνε τὸ πιὸ ὡραῖο δέντρο τοῦ κήπου τῆς Ἐδέμ, τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Δέντρο εἶνε καὶ ἡ θρησκεία μας, ὁ χριστιανισμός. Εἶνε **ἡ Ἐκκλησία** ποὺ ἐφύτευσε ὁ Χριστός. Πῶς μοιάζει ἡ Ἐκκλησία μας; Μοιάζει μὲ «*κόκκον σινάπεως*», ποὺ εἶνε ὁ πιὸ μικρὸς σπόρος· καὶ ὅμως αὐτὸς κάνει ἕνα θαυμάσιο δενδρύλλιο (Λουκ. 13,18-19). Ὅπως λοιπὸν ἀπὸ τὸ μικρὸ αὐτὸ πραγματάκι προέρχονται τὰ δέντρα, ἔτσι καὶ ὁ χριστιανισμὸς προῆλθε ἀπὸ κάτι μικρὸ καὶ ἀσήμαντο κατὰ ἄνθρωπον. Ποιά εἶνε ἡ ἀρχὴ τοῦ χριστιανισμοῦ; Ἕνα νήπιο, ἕνα βρέφος ποὺ κλαυθμύριζε μέσα στὴ φάτνη τῶν ἀλόγων ζώων. Τί ἦταν στὴν ἀρχὴ ὁ χριστιανισμός; Δώδεκα ψαράδες. Καὶ ὅμως αὐξήθηκε κατὰ τρόπο θαυμαστό.

Στὴν πλατεῖα μιᾶς πόλεως ἦταν ἕνα δέντρο. Γιὰ νὰ γίνῃ χρειάστηκαν χρόνια. Κάποιοι ὅμως εἶπαν· Ἐμεῖς θὰ τὸ ξερριζώσουμε. Πῆραν τσεκούρια καὶ πήγανε. Τὸ ξερριζώσανε; Ὄχι. Μαζεύτηκαν ὅλοι οἱ κάτοικοι καὶ στάθηκαν φρουροί. Νύχτα - μέρα φυλάγανε τὸ δέντρο. Μεταφορικῶς μιλάω ἐδῶ. Δέντρο εἶνε ὁ χριστιανισμός. Δὲν ὑπάρχει ὡραιότερο· μὲ φύλλα, ἄνθη, καρπούς, μὲ ἱστορία. Ἔ, τώρα μερικοὶ πῆραν τὰ τσεκούρια τους καὶ θέλουν νὰ τὸ ξερριζώσουν. Δὲν θὰ τοὺς ἀφήσουμε· δὲν θὰ τοὺς ἀφήσῃ ὁ Θεός. «*Χαῖρε, δένδρον ἀγλαόκαρπον, ἐξ οὗ τρέφονται πιστοί*».

Δέντρο ἀκόμα εἶνε **ἡ Ἑλλάς**, ἡ ἀγαπητή μας πατρίδα. Καὶ ὅπως μπολιάζουμε τὰ ἄγρια δέντρα καὶ κάνουν κι αὐτὰ γλυκὺ καρπό, ἔτσι καὶ ἡ Ἑλλὰς μπολιάστηκε. Ἀγριόδεντρο ἦτανε, παρ' ὅλη τὴ σοφία της· εἰδωλολατρία εἶχε, ἀγριότητες εἶχε. Ἀλλὰ ἦρθε ἡ ὥρα ποὺ ἡ Ἑλλὰς ἐμβολιάστηκε μὲ τὸν χριστιανισμό, καὶ ἔγινε δέντρο ὡραιότατο, ποὺ ξάπλωσε τοὺς κλάδους του σὲ ὅλη τὴ γῆ. Κακοῦργοι ὅμως θέλουν νὰ ξερριζώσουν τὴν Ἑλλάδα μας, νὰ σβήσῃ ἡ Ἑλλάς. Ἔχουν μῖσος ἄσπονδο. Ἀλλ' ὅπως λέει ἕνα κυπριακὸ τραγούδι, «ἡ Ῥωμιοσύνη ἔν' φυλὴ συνόκαιρη τοῦ κόσμου... ». Ἑλλάδα μας, λέει, εἶσαι δέντρο ἀθάνατο, ποὺ δὲν θὰ μπορέσῃ κανεὶς νὰ σὲ καταστρέψῃ. Ὅσα κλαδιὰ καὶ ἂν σπάσουν, θὰ μείνῃ ἡ ρίζα· κι ἀφοῦ θὰ μείνῃ ἡ ρίζα, θὰ πετάξῃ νέα «παραπούλια», ὅπως τὰ λένε οἱ Κύπριοι.

* * *

Συνοψίζω τὰ νοήματα καὶ λέγω· Χαίρετε, δέντρα τῶν δασῶν, ποὺ μᾶς δίνετε τόσα ἀγαθὰ καὶ ἀναπνέουμε τὸ ὀξυγόνο σας. Χαῖρε κ' ἐσύ, ἄνθρωπε, ποὺ εἶσαι οὐράνιο δέντρο. Χαίρετε, ἅγιοι, ἐκλεκτὰ δέντρα μὲ καρποὺς τοῦ Πνεύματος. Χαῖρε, Παναγία μας, ποὺ εἶσαι «*δένδρον ἀγλαόκαρπον*», πλούσιο σὲ καρποὺς μέσα στὸν κῆπο τοῦ Θεοῦ. Χαῖρε, Ἐκκλησία μας, ποὺ σὲ φύτευσε ὁ Θεὸς καὶ καμμιὰ δύναμις δὲν θὰ μπορέσῃ ποτὲ νὰ σὲ ξερριζώσῃ. Χαῖρε καὶ σύ, Ἑλλάς, ἀγαπητή μας πατρίδα, δέντρο εὐλογημένο εἰς αἰῶνας.

† ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

Ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία. Πρώτη ἐκφώνησις Ἱ. ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Φλωρίνης 25-3-1984. Καταγραφὴ καὶ σύντμησις 16-3-2001